Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžnč/1/2014
Identifikačné číslo spisu:	7013201531
Dátum vydania rozhodnutia:	23.07.2014
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7013201531.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa : O., nar. XX.XX.XXXX, občan: Slovenskej republiky, bytom: C., XXX XX S., proti orgánu verejnej správy : Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava, o preskúmanie nečinnosti dotknutého orgánu verejnej správy, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky u k l a d á povinnosť Sociálnej poisťovni- ústredie rozhodnúť v konaní vo veci o zmenu výšky invalidného dôchodku vedenom pod č. XXX XXX XXXX X a začatom na základe žiadosti navrhovateľa z 11. februára 2013 do 2 mesiacov od doručenia uznesenia.

Navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznáva.

Odôvodnenie

I.
Podstata namietanej nečinnosti

A)
1. Podaním, ktoré bolo doručené dňa 28.11.2013 na Krajský súd v Košiciach a potom prostredníctvom uznesenia Krajského súdu v Košiciach zo dňa 13. decembra 2013 č. k. 6S/267/2013-27 na Najvyšší súd Slovenskej republiky (27.01.2014), sa navrhovateľ domáhal, aby orgán verejnej správy bol zaviazaný rozhodnúť vo veci prepočítania a správneho určenia invalidného dôchodku navrhovateľa, vedeného týmto orgánom pod č. XXX XXX XXXX X, do 30 dní od doručenia tohto uznesenia.

2. Svoj návrh odôvodnil tou skutočnosťou, že už dňa 11.02.2013 adresoval orgánu verejnej správy prvú žiadosť o prepočítanie invalidného dôchodku (č.l. 23) v zmysle právnych argumentov vyslovených v konaní sp.zn. 20C/64/2003 pred Okresným súdom Prešov.
Uvedený okresný súd v konaní o náhradu za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti navrhovateľa deklaroval, že bývalý zamestnávateľ navrhovateľa mu vyplácal priemerný hrubý mesačný zárobok navrhovateľa vyšší ako evidoval a z ktorej odvádzal príslušné odvody. Hrubá mesačná mzda uvedená bývalým zamestnávateľom mala byť podľa navrhovateľa v sume 232,36 €, avšak skutočná

hrubá priemerná mesačná mzda za obdobie október až december 2001 mala byť podľa zistení okresného súdu zohľadnená vo výške 2.604,39 €.

3. Na základe uvedeného orgán verejnej správy prípisom z 21.03.2013 (č.l. 22) požiadal navrhovateľa, aby zabezpečil od svojho bývalého zamestnávateľa nový (opravený) evidenčný list dôchodkového zabezpečenia za rok 2001, nakoľko bývalý zamestnávateľ predložil orgánu verejnej správy nesprávny evidenčný list, kde bol nižší vymeriavací základ. Toto sa navrhovateľovi nepodarilo zabezpečiť, nakoľko bývalý zamestnávateľ s ním odmietal komunikovať.
Napriek oznámeniu tejto skutočnosti (list navrhovateľa z 27.03.2013 na č. l 17, resp. z 27.05.2013 na č. l. 19) orgán verejnej správy zotrval na svojej požiadavke, aby zabezpečil od svojho bývalého zamestnávateľa príslušný evidenčný list (č.l, 18).

4. Následne navrhovateľ vyjadril názor, že orgán verejnej správy, ktorý v uvedenom konaní pred okresným súdom bol v pozícii vedľajšieho účastníka, má k dispozícii všetky podklady potrebné na prepočítanie invalidného dôchodku navrhovateľa, prinajmenšom má k dispozícii viacero právnych nástrojov, ako tieto podklady získať.
Avšak podľa navrhovateľa je nečinná, a preto je nútený domáhať sa ochrany svojich práv v zmysle ustanovenia § 250t a nasl. zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok.

5. K svojmu návrhu navrhovateľ priložil viacero písomných dokumentov, medzi ktorými bola aj predsúdna výzva zo 14.09.2013 (č.l. 14).

B)
6. Na základe výzvy konajúceho súdu Sociálna poisťovňa - ústredie ako podaním dotknutý orgán verejnej správy vo svojom vyjadrení z 26. februára 2014 (č.l. 39) zosumarizovala doteraz vykonané úkony v súvislosti s podanou žiadosťou a konštatovala, že žiadny právny predpis jej nedovoľuje zmeniť vymeriavací základ navrhovateľa dosiahnutý v roku 2001 na základe údajov, ktoré použil znalec ako podklad pre vypracovanie znaleckého posudku pri určení náhrady za stratu na zárobku počas pracovnej neschopnosti za obdobie od 24. januára 2002 do 31. decembra 2002.
Tiež odkázala na doby zamestnania a vymeriavacie základy, ktoré pre navrhovateľa vyplývajú z evidenčného listu dôchodkového zabezpečenia vyhotoveného zamestnávateľom dňa 26. februára 2003, a ďalej poukázala aj na ustanovenie § 16 ods. 1 písm. d) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 274/1994 Z.z. o Sociálnej poisťovni. Vzhľadom na uvedené vyslovila názor, že údaje o dobe zamestnania, vymeriavacích základoch a vylúčiteľných dobách za kalendárne roky 2001 a 2002, uvedené zamestnávateľom na citovanom evidenčnom liste, sú vyhotovené v súlade s príslušnými právnymi predpismi.

7. Orgán verejnej správy ďalej zdôraznil, že sa žiadosťou navrhovateľa (doručená 13.02.2013) o zvýšenie invalidného dôchodku zaoberal.
Prostredníctvom písomnej komunikácie s navrhovateľom, resp. jeho pôvodným zamestnávateľom (listy z 21. marca 2013, 17. apríla 2013, 22. mája 2013, 17. júna 2013, 20. júna 2013, 17. septembra 2013 ako aj z 21. októbra 2013) bol zistený názor (list zo 6. novembra 2013) konateľa spoločnosti, že na opravu vymeriavacieho základu navrhovateľa v roku 2001 neexistuje zákonný dôvod a preto jeho zamestnávateľ trvá na správnosti údajov uvedených na pôvodnom evidenčnom liste dôchodkového zabezpečenia. Tento výsledok zisťovania vymeriavacieho základu u zamestnávateľa bol navrhovateľovi oznámený prostredníctvom listu orgánu verejnej správy zo dňa 20. novembra 2013.

8. Na základe uvedených skutočností orgán verejnej správy konštatoval, že jeho konanie o žiadosti navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku zo dňa 13. februára 2013 nemožno považovať za omisívne.
Z uvedeného pre neho vyplýva, že o žiadosti navrhovateľa o zvýšenie invalidného dôchodku zo dňa 13. februára 2013 sa konalo, a teda orgán verejnej správy nebol vo veci navrhovateľa nečinný. Preto aj navrhuje, aby konajúci súd návrh navrhovateľa v celom rozsahu zamietol ako nedôvodný a z uvedeného dôvodu navrhovateľovi náhradu trov konania nepriznal.

II.
Právne závery konajúceho súdu

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej v texte len „Najvyšší súd“) ako súd vecne príslušný konať v prvom stupni (§ 7 ods. 3 v spoj. s § 11 ods. 1 a § 246 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku (ďalej v texte len „O.s.p.“) preskúmal podaný návrh a k nemu pripojené listiny v rozsahu a v medziach dôvodov uvedených v podaní (§ 250j ods. 1 v spoj. s § 250t ods. 7 O.s.p.). Na základe uvedených podkladov dospel k záveru, že návrh je po procesnej stránke prípustný avšak/a svojim obsahom ne/dôvodný, a preto mu v súlade s ust. § 250t ods. 4 veta druhá O.s.p. vyhovel.
Podľa § 250t ods. 1 prvá veta O.s.p. fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným príslušným právnym predpisom tým, že je v konaní nečinný, môže sa domáhať, aby súd vyslovil povinnosť orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť.

1) K procesnej prípustnosti návrhu:
9. V zmysle § 250t ods. 1 veta posledná je navrhovateľ zaťažený povinnosťou v medziach svojho požadovaného petitu vyčerpať všetky dostupné prostriedky, aby bolo možné jeho návrh označiť za prípustný.
Pre konajúci súd je z pripojeného administratívneho spisu nepochybné, že ide o konanie, ktoré bolo vyvolané podaním navrhovateľa z 11.02,2013 označeným ako žiadosť o prepočítanie invalidného dôchodku. Právny rámec konania orgánu verejnej správy o uvedenej žiadosti navrhovateľa tvorí zák. č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely uznesenia len „zák. č. 461/2003 Z. z.“).
Podľa § 184 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. dávkové konanie sa začína, ak tento zákon neustanovuje inak, na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby, ktorá si uplatnila nárok na dávku a nárok na výplatu dávky.
Podľa § 184 ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. dávkové konanie o zmene poskytovania dávky alebo sumy už priznanej dávky sa začína na základe písomnej žiadosti fyzickej osoby uvedenej v odseku 1 alebo z podnetu organizačnej zložky Sociálnej poisťovne.
Podľa § 185 ods. 1 veta prvá zák. č. 461/2003 Z.z. za deň začatia konania sa považuje deň, keď bola žiadosť doručená príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne.

10. Uvedený zák. č. 461/2003 Z.z. neobsahuje procesné limity na vydanie rozhodnutia, ktorým sa konanie ukončuje a navyše výslovne vylučuje primeranú aplikáciu všeobecného predpisu o správnom konaní, t.j. zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (Správny poriadok) - viď § 172 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z., ktorý obsahuje prostriedky nápravy nečinnosti orgánu verejnej správy.
Uvedené však nie je možné interpretovať ako zákonodarcom poskytnutú možnosť orgánu verejnej správy konať o žiadosti navrhovateľa bez časového obmedzenia a neefektívne, ale k ukončeniu konania musí dôjsť v primeranom (resp. dostatočnom) čase (viď čl. 48 ods. 2 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky v spojení s Rezolúciou Výboru ministrov Rady Európy č. /77/31 o ochrane jednotlivcov v súvislosti s akty správnych orgánov).

11. Aj pre účely konania vo veciach sociálneho poistenia je možné za základný prostriedok na zjednanie nápravy v dostatočnom časovom rozpätí označiť podanie sťažnosti v zmysle zákona č. 9/2010 Z.z. o sťažnostiach (ďalej na účely uznesenia len „zák. č. 9/2010 Z.z.“).
Podľa tohto právneho predpisu predovšetkým orgány verejnej správy prijímajú, evidujú, vybavujú a kontrolujú vybavovanie sťažností, ktorými sa jednotlivec domáha ochrany svojich práv alebo právom chránených záujmov, pretože došlo k ich porušeniu alebo k ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy, pričom príslušný orgán verejnej správy je povinný prešetriť a vybaviť sťažnosť do 60 dní odo dňa, keď mu bola sťažnosť doručená.

12. Posúdením obsahu podania navrhovateľa zo 14.09.2013 Najvyšší súd postupom podľa § 3 ods. 2 zák. č. 9/2010 Z.z. dospel k záveru, že išlo o sťažnosť poukazujúcu na nedôvodné prieťahy pri vybavovaní žiadosti navrhovateľa.

Preto má Najvyšší súd preukázané, že v konaní o návrhu proti nečinnosti navrhovateľ splnil procesné podmienky pre podanie svojho návrhu.

2) K podstate návrhu:
13. Ako už bolo vyššie uvedené, navrhovateľ brojí proti tomu, že počnúc od 11.02.2013 až do súčasnosti orgán verejnej správy nerozhodol o jeho žiadosti o prepočítanie invalidného dôchodku (inak povedané o zvýšení výšky doteraz vyplácaného invalidného dôchodku).

14. Právo na konanie bez zbytočných prieťahov je považované za súčasť práva na súdnu ochranu. Toto právo sa však netýka iba konania na súde, ale aj v konaní pred inými orgánmi, ktoré rozhodujú o právach a záväzkoch fyzických a právnických osôb, t.j. orgánov verejnej správy. Takýmito právami sú spravidla aj práva, ktorých proces nachádzania podlieha súdnemu preskúmaniu v zmysle ustanovení Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku.

15. Nečinnosť orgánu verejnej správy ako nezákonný jav nastáva vtedy, keď tento orgán vo veci nekoná (je pasívny), hoci podľa zákona je povinný konať. To znamená, že v zmysle § 250t ods. 1 O.s.p. možno nečinnosť správneho orgánu považovať za nezákonnú a protiprávnu len v takých prípadoch, keď obsahom príslušnej právnej normy je povinnosť správneho orgán konať. Nečinnosťou orgánu verejnej správy sa teda rozumie jeho pasivita vo veciach napriek absencii zákonnej alebo faktickej prekážky v konaní a rozhodovaní správneho orgánu.
Takéto nekonanie však musí byť v rozpore s konkrétnym zákonným ustanovením, ktoré obsahuje príkaz pre správny orgán postupovať, konať, vykonávať určité procesné úkony a rozhodovať. Tento záver vyplýva aj rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky, napr.: sp.zn. I. ÚS 225/08, sp.zn. III. ÚS 282/08, poprípade sp.zn. III. ÚS 70/09.

16. V súvislosti s vyššie uvedenými právnymi názory Najvyšší súd poukazuje na to, že každé začaté konanie vo veciach sociálneho poistenia musí byť ukončené individuálnym aktom správneho orgánu (najmä rozhodnutím), ktorý nemenným spôsobom vytvorí u účastníka mienku o ukončení konania a o vzniku domáhať sa nápravy negatívnych výsledkov tohto aktu, pokiaľ vôbec vznikli.
17. Z vyjadrenia orgánu verejnej správy pre Najvyšší súd jednoznačne vyplýva, že takýto akt nevydal v konaní začatom vo februári 2013 (t.j. viac ako 1 rok) a ani sa vydať nechystá. Takýmto pasívnym postupom prehlbuje nežiaducu procesnú situáciu navrhovateľa, nakoľko tento nevie, akým spôsobom bola jeho žiadosť definitívne vybavená a aké ďalšie právne kroky môže podniknúť.
Na uvedenom základe dospel Najvyšší súd k záveru, že orgán verejnej správy nekoná bez vážneho dôvodu spôsobom ustanoveným mu príslušným právnym predpisom (viď hore uvedené ustanovenia ústavy a zák. č. 461/2003 Z.z.), a preto je nečinný.

18. Povinnosť rozhodnúť o žiadosti navrhovateľa zo dňa 11.02.2013 o prepočítanie invalidného dôchodku Najvyšší súd uložil funkčne príslušnej organizačnej zložke, a nakoľko navrhovateľ žiada o zmenu výšky invalidného dôchodku, ktorá mu mala byť priznaná v roku 2003, tak v zmysle § 179 ods. 1 písm. a) bod 1. zák. č. 461/2003 Z.z. je táto právomoc funkčne zverená ústrediu Sociálnej poisťovne.

19. V predmetnej veci sa Najvyšší súd stotožnil s názorom navrhovateľa, že v jeho veci orgán verejnej správy bez závažného dôvodu nekoná. Z uvedených dôvodov Najvyšší súd považoval návrh za dôvodný a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku uznesenia.
Podľa § 250t ods. 4 O.s.p. súd o návrhu rozhodne bez pojednávania uznesením. Ak súd návrhu vyhovie, vo výroku uvedie označenie orgánu, ktorému sa povinnosť ukladá, predmet a číslo správneho konania, primeranú lehotu, nie však dlhšiu ako tri mesiace, v ktorej je orgán verejnej správy povinný rozhodnúť. Súd môže na návrh orgánu verejnej správy túto lehotu predĺžiť. Nedôvodný alebo neprípustný návrh súd zamietne.

20. O náhrade trov konania Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol podľa § 250t ods. 5 O.s.p. tak, že úspešnému navrhovateľovi priznal právo na náhradu trov konania. Nakoľko navrhovateľ nebol právne zastúpený a iné výdavky mu zo súdneho spisu doposiaľ nevyplynuli, tak ich náhradu nemohol navrhovateľovi priznať.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok n i e j e prípustný (§ 250t ods. 7 O.s.p.).